

*CO₂ Emissie rapportage 1^e helft 2020
Van Dorp installatiebedrijven B.V.
(h.o.d.n. Van Dorp)*

Versie 1.0

Auteur: Van Dorp Dienstencentrum
Datum: oktober 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1 Directieverklaring	2
2 Rapporterende organisatie	3
2.1 Bedrijfsprofiel.....	3
2.2 Verslagperiode	4
2.3 Verantwoordelijkheid rapportage	4
2.4 Contactpersoon rapportage.....	4
2.5 Verificatieverklaringen.....	4
2.6 ISO 14064-1 Verklaring	4
3 Boundary	5
3.1 Organigram Van Dorp installatiebedrijven bv	5
3.2 Toelichting.....	5
3.3 A/C analyse	6
4 CO₂ Emissie 1^e helft 2020	7
4.1 Overzicht	7
4.2 Kwantificeringsmethoden en conversiefactoren.....	8
4.3 Grondslag van de analyse	8
4.4 Scope 1 Directe CO ₂ -emissie	9
4.5 Scope 2 Indirecte CO ₂ -emissie	10
4.6 Scope 3 Indirecte overige CO ₂ -emissie	11
4.7 Uitsluitingen.....	12
4.8 Invloed van meetonnauwkeurigheden en onzekerheden.....	12
4.9 CO ₂ -compensatie en maatschappelijke betrokkenheid.....	13
5 Reductiedoelstelling periode 2019 - 2024	14
5.1 Doelstelling en resultaat	14
5.2 Al genomen reductiemaatregelen in voorgaande periodes	16
5.3 Te nemen maatregelen.....	17
5.4 Projecten, projecten met gunningsvoordeel en initiatieven	18

1 Directieverklaring

Van Dorp streeft ernaar om als maatschappelijk betrokken onderneming op te treden en vanuit deze visie respectvol met elkaar en onze omgeving om te gaan. Al vanaf de oprichting in 1985 neemt dit gedachtegoed een voorname plaats in en heeft sindsdien steeds meer vorm gekregen. Wij ondersteunen maatschappelijke initiatieven in de regio, maar ook verder weg. Hiervoor is de Van Dorp Foundation in het leven geroepen. De foundation zet zich in voor de armste mensen in de wereld, zowel ver weg in Afrika, als dichtbij in Nederland. Van Dorp besteedt 5% van haar winst aan de foundation.

De onderneming is voortdurend actief om zich te onderscheiden door vakkennis en het aanbieden en benutten van vernieuwende technieken. Deze technieken focussen op energiebesparing en duurzaamheid. Energiebesparing is effectiever dan het groener maken van energie en zorgt voor een direct kostenvoordeel en reductie van CO₂.

Van Dorp onderschrijft de doelstelling van de CO₂ prestatieladder om CO₂ bewust te handelen in de bedrijfsvoering. Met het oog op het klimaat en de afnemende beschikbaarheid van fossiele brandstoffen is een transitie naar een duurzame energiehuishouding en schonere energievoorziening nodig. Hernieuwbare energie is een onmisbaar onderdeel van de toekomst.

Door inzicht te verkrijgen in de bedrijfsprocessen en de energiestromen te identificeren en te kwantificeren wordt ook besparingspotentieel ontdekt. Dat er een juiste balans tussen de investering en opbrengst moet zijn spreekt voor zich. Van Dorp is zich bewust dat haar activiteiten de omgeving en het milieu belasten. Zij streeft ernaar mogelijke negatieve effecten van de activiteiten op de samenleving en het milieu te minimaliseren. Door de daaruit voortvloeiende kosten en gevolgen voor onze omgeving en het milieu zijn onderdeel van een stringent MVO en milieubeleid, waaronder energiebeheer, en van cruciaal belang geworden voor de duurzame ontwikkeling van Van Dorp en onze samenleving als geheel.

Zoals omschreven in het energiezorgplan 2019 – 2024 richt Van Dorp zich op Technisch Beheer waarbij de focus ligt op duurzaam renoveren en het implementeren van duurzame installaties bij onze klanten. Energielevering en -monitoring zijn daar onderdelen van.

De directie wil goed rentmeesterschap inhoud geven door samen met de medewerkers en leveranciers zorg te dragen voor het verder reduceren van de CO₂ uitstoot. Omdat de onderneming een jaarlijkse groei doorloopt, waardoor een structurele verlaging van de CO₂ emissie niet mogelijk is, is de CO₂ emissie per medewerker (fte) bepaald. Voor de periode 2019 – 2024 is onze doelstelling een CO₂ emissie reductie van 22,5%. Daarnaast wordt onder de vlag van de Van Dorp foundation ook de eigen houtplantage “Evergreen Farm” beheerd. Deze houtplantage helpt Van Dorp om uiteindelijk haar totale CO₂ footprint te compenseren.

Deze beleidsverklaring en deze rapportage wordt kenbaar gemaakt aan de gehele organisatie via het Van Dorp intranet. Daarnaast is het document voor iedereen in te zien via onze website.

Jaarlijks worden onze CO₂ rapportages gepubliceerd en op onze website geplaatst om bij te dragen aan het inzicht in de keten.

Zoetermeer, mei 2020,

C.J. Van der Veen
Algemeen Directeur

2 Rapporterende organisatie

2.1 Bedrijfsprofiel

De rapporterende organisatie is Van Dorp installatiebedrijven bv., een zelfstandige werkmaatschappij die onderdeel uitmaakt van de Van Dorp BV.

Van Dorp is ontstaan in 1985 en in 34 jaar gegroeid tot een landelijk werkend installatiebedrijf met vestigingen in Almere, Amersfoort, Amsterdam, Breda, Deventer, Delft, Heerenveen, Groningen, Helmond, Hengelo, Leiden, Lelystad, Rotterdam, Rotterdam centrum, Utrecht, Venlo, Zevenaar en Zoetermeer. Van Dorp is een familiebedrijf met ongeveer 1200 medewerkers en met vestigingen verspreid over het hele land. Elke regio kent zijn eigen cultuur. Vandaar dat elke vestiging van Van Dorp zich richt op haar klanten binnen de regionale markt. Als technisch dienstverlener biedt Van Dorp een totaalpakket aan diensten aan klanten. Alle techniek in gebouwen wordt zelfstandig ontworpen, gerealiseerd en beheerd. Op verzoek voorziet Van Dorp tevens de facilitaire dienstverlening voor klanten (met inzet van derden).

Op deze wijze houdt Van Dorp het overzicht over het totale installatiepakket en kan zo efficiënt inspelen op de wensen en behoeften van de klant. In de bedrijfsvoering is het kwaliteitsaspect van groot belang. Ook kennis en respect voor de klant, het product, de mensen en het milieu staan bij ons bedrijf hoog in het vaandel.

In deze rapportage is ook de dochteronderneming Van Galen Klimaattechniek B.V. opgenomen. Van Galen Klimaat-techniek B.V. werd in 2017 overgenomen door Van Dorp installatiebedrijven bv.

Van Galen Klimaattechniek B.V. is al 45 jaar specialist in het ontwerpen, installeren en onderhouden van alle gebouw gebonden installaties, voor onder andere verwarming, lucht-behandeling, koeling en energieopslag.

Per 1 oktober 2019 is Van Galen Projectenbedrijf B.V. ontstaan uit Van Galen Klimaattechniek B.V. De overige activiteiten (service en onderhoud) van Van Galen Klimaattechniek B.V. zijn per 1 januari 2020 omgedoopt tot Van Dorp Klimaattechniek B.V. De vestiging Wormerveer van Van Galen Klimaattechniek B.V. is sinds 1 januari 2020 gevestigd bij de Amsterdamse vestiging van Van Dorp Installaties B.V. De onderneming is daarmee geïntegreerd in de organisatie.

Figuur 1 Overzicht vestigingen Van Dorp

In januari 2020 heeft Van Dorp overeenstemming bereikt over de overname van de aandelen van Kunststofwerktuigbouw Kawebe B.V. (KWB) te Boxtel. KWB is al 30 jaar actief in zwembadtechniek, waterbehandeling en kunststof leidingwerk en bedient zowel de Nederlandse als de Belgische markt. De integratie van managementsystemen en de implementatie van de CO₂ prestatieladder bij KWB is in uitvoering. Vanaf 2021 zal KWB volledig in de CO₂ footprint rapportage van Van Dorp installatiebedrijven B.V. zijn opgenomen.

Alle installaties die Van Dorp verzorgt en onderhoudt zijn duurzaam, energiezuinig en optimaal in gebruik. Wij zijn steeds op zoek naar nieuwe methodieken en technologieën om onze producten en diensten nog beter te laten aansluiten op de wensen en behoeften van onze klanten. Wij houden daarbij rekening met ons milieu en onze leefomgeving.

2.2 Verslagperiode

De CO₂ emissie is geanalyseerd overeenkomstig de CO₂ prestatieladder. Deze rapportage is de 1^e rapportage volgens het nieuwe handboek versie 3.1. Dit emissie rapport omvat de periode vanaf 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2020, betreffende scope 1, 2 en 3. Het referentiejaar is 2018.

2.3 Verantwoordelijkheid rapportage

De verantwoordelijke voor deze rapportage is de directie van Van Dorp installatiebedrijven bv.

2.4 Contactpersoon rapportage

De contactpersoon voor de rapportage is: mevr. P. Hoeksema-Duinkerken, Hoofd kwaliteit en veiligheid.

2.5 Verificatieverklaringen

De emissie-inventarissen over de jaren 2010 t/m 2018 zijn geverifieerd door DNV GL Business Assurance B.V. te Arnhem met een beperkte mate van zekerheid. Hiervan zijn rapportages opgesteld en de aanbevelingen zijn overgenomen.

2.6 ISO 14064-1 Verklaring

Hierbij verklaart Van Dorp installatiebedrijven bv dat deze rapportage is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen in NEN-ISO 14064-1: 2018.

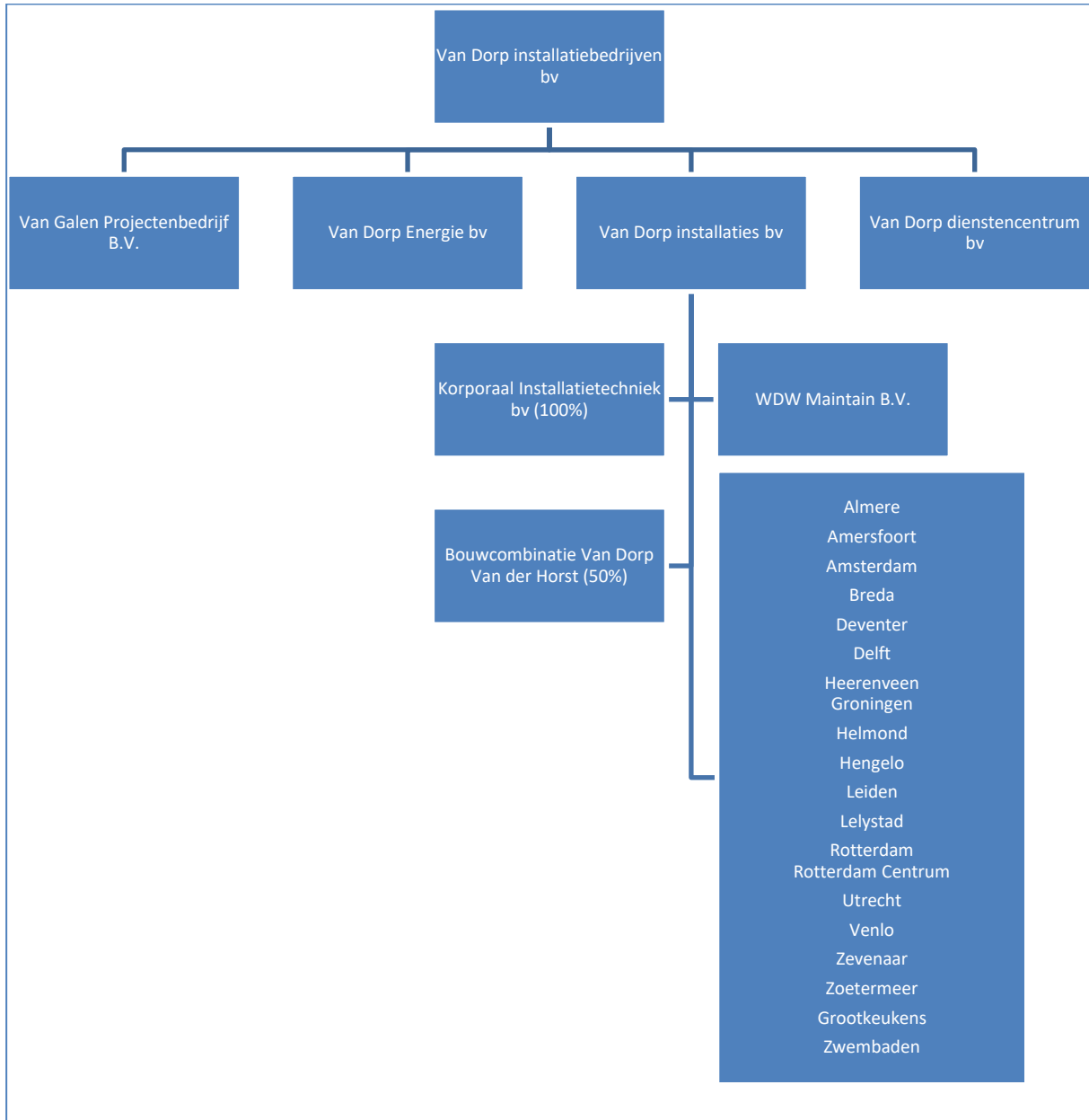
Figuur 2 Verwijzingsstabel ISO 14064-1 naar rapportage

Normonderdeel	Invulling rapportage
a) Beschrijving van de rapporterende organisatie	H 2.1 pagina 3
b) Verantwoordelijke persoon	H 2.3 pagina 4
c) Verslagperiode	H 2.2 pagina 4
d) Documentatie van de organisatiegrenzen	H 3 pagina 5/6
e) Onderbouwing van de organisatiegrenzen inclusief criteria voor definiëring significante emissies	H 3 pagina 5/6, boundary rapportage
f) Directe emissies, in tonnen CO ₂	H 4.4 pagina 9
g) Beschrijving CO ₂ emissies van verbranding van biomassa (4.2.2);	H 4.7 pagina 10
h) Reducties of verwijdering GHG removals, in tonnen CO ₂ (4.2.2), indien van toepassing;	Nvt
i) Uitsluitingen GHG bronnen	Nvt
j) Indirecte emissie	H 4.5 pagina 9
k) Basisjaar en referentiejaar	H2.2 pagina 4
l) Wijzigingen in basisjaar of overige historische data	Nvt
m) Kwantificeringsmethoden en toelichting op de keuze	H 4.2 pagina 8
n) Toelichting van veranderingen van kwantificeringsmethoden welke voorafgaand gebruikt zijn (4.3.3);	Nvt
o) Referentie/documentatie emissiefactoren en verwijderingfactoren (4.3.5);	H4.1 pagina 7
p) Beschrijving van invloed van onzekerheden met betrekking tot de nauwkeurigheid van de emissie- en verwijderingdata (5.4);	H 4.8 pagina 11
q) Verklaring van overeenstemming met ISO 14064-1;	H2.6 pagina 4
s) Statement met betrekking tot de verificatie van de emissie-inventaris, inclusief vermelding van de mate van zekerheid.	H2.5 pagina 4
t) Referentie/ documentatie gebruikte GWP waarden inclusief bronbeschrijving	nvt

3 Boundary

3.1 Organigram Van Dorp installatiebedrijven bv

Figuur 3 Organigram Van Dorp installatiebedrijven bv

Alle vestigingen en activiteiten zijn opgenomen in alle onderdelen van de CO₂ prestatieladder.

3.2 Toelichting

De organisatie Van Dorp installatiebedrijven bv inclusief Van Galen Projectenbedrijf B.V. bestaat voor 2020 uit 28 entiteiten die zijn weergegeven in figuur 1 en 3.

3.3 A/C analyse

De A/C analyse voor Van Dorp installatiebedrijven bv is uitgevoerd op basis van de laterale methode zoals omschreven onder hoofdstuk 4 van het handboek CO₂ prestatieladder versie 3.1. Vanuit de A/C analyse zijn geen bedrijven toegevoegd.

De volledige onderbouwing voor de organisatiegrenzen van de CO₂ emissie rapportages is beschreven in de boundary rapportages van 2020.

4 CO₂ Emissie 1^e helft 2020

4.1 Overzicht

 Tabel 1 Overzicht CO₂ emissie scope 1 t/m 3

2020 H1	Hoeveelheid		CO ₂ emissiefactor		CO ₂ emissie	percentage
SCOPE 1 DIRECTE EMISSIE					1.972,3	54,4%
wagenpark					1.806,2	49,8%
benzine	122.500	liter	2.740	gCO ₂ per liter	335,7	9,3%
diesel	454.344	liter	3.230	gCO ₂ per liter	1467,5	40,5%
lpg	301	liter	1.806	gCO ₂ per liter	0,5	0,0%
Adblue	387	liter	260	gCO ₂ per liter	0,1	0,0%
H ₂	201	kg	12.000	gCO ₂ per kg	2,4	0,1%
aardgas (wagenpark)	0	liter	2.728	gCO ₂ per liter	0,0	0,0%
brandstoffen					166,0	4,6%
aardgas (verwarming)	87.646	Nm ³	1.884	gCO ₂ per Nm ³	165,1	4,6%
propan	66,0	kg	3.343	gCO ₂ per kg	0,2	0,0%
acetyleen (C ₂ H ₂)	211,6	kg	3.145	gCO ₂ per kg	0,7	0,0%
kooldioxide (CO ₂)	0,0	kg	1.000	gCO ₂ per kg	0,0	0,0%
Protogon (CO ₂)	0,1	m ³	372	gCO ₂ per m ³	0,0	0,0%
SCOPE 2 INDIRECTE EMISSIE					4,1	0,1%
Elektriciteit					0,0	0,0%
grijs	0	kWh	556	gCO ₂ per kWh	0,0	0,0%
groen	617.078	kWh	0	gCO ₂ per kWh	0,0	0,0%
grijs (mobiliteit) vergroend	77.307	kWh	0	gCO ₂ per kWh	0,0	0,0%
groen (mobiliteit)	62.803	kWh	0	gCO ₂ per kWh	0,0	0,0%
brandstoffen					4,1	0,1%
stadswarmte	115	GJ	35.970	gCO ₂ per GJ	4,1	0,1%
SCOPE 3 OVERIGE INDIRECTE EMISSIE					1.650,1	45,5%
Business travel					101,7	2,8%
zakelijk gebruik privéautos					100,4	2,8%
brandstoftype onbekend	515.119	km	195	gCO ₂ per km	100,4	2,8%
zakelijk gebruik openbaar vervoer					0,2	0,0%
OV algemeen	5.288	km	36	gCO ₂ per km	0,2	0,0%
zakelijk vliegverkeer					1,1	0,0%
afstand < 700 km	3.548	km	297	gCO ₂ per km	1,1	0,0%
afstand 700 - 2500 km	0	km	200	gCO ₂ per km	0,0	0,0%
afstand > 2500 km	0	km	147	gCO ₂ per km	0,0	0,0%
Leveranciers, inleners en onderaannemers					939,3	25,9%
woon-werkverkeer					205,3	5,7%
privéauto brandstof onbekend	1.021.570	km	195	gCO ₂ per km	199,2	5,5%
bus en tram	38.160	km	106	gCO ₂ per km	4,0	0,1%
trein	23.361	km	24	gCO ₂ per km	0,6	0,0%
fiets	62.709	km	0	gCO ₂ per km	0,0	0,0%
bromfiets	17.886	km	84	gCO ₂ per km	1,5	0,0%

afval					352,5	9,7%
bouw en sloopafval	128.360	kg	434	gCO ₂ per kg	55,7	1,5%
bedrijfsafval	214.370	kg	1203	gCO ₂ per kg	257,9	7,1%
kunststof	0	kg	3453	gCO ₂ per kg	0,0	0,0%
hout	10.650	kg	0	gCO ₂ per kg	0,0	0,0%
metalen	0	kg	1060	gCO ₂ per kg	0,0	0,0%
oud papier en karton	50.259	kg	676	gCO ₂ per kg	34,0	0,9%
Koelvloeistof	695	kg	1203	gCO ₂ per kg	0,8	0,0%
overig	3.367	kg	1203	gCO ₂ per kg	4,1	0,1%
overig					51,3	1,4%
elektraverbruik projecten	91.565	kWh	556	gCO ₂ per kWh	50,9	1,4%
drinkwaterverbruik	1.378	m ³	298	gCO ₂ per m ³	0,4	0,0%
TOTAAL CO₂ EMISSIE (in ton) VOOR SCOPE 1, 2 en 3					3.626,5	100,0%

4.2 Kwantificeringsmethoden en conversiefactoren

De conversiefactoren zijn overgenomen uit:

- CO₂ emissiefactoren.nl
- Handboek CO₂ prestatieladder 3.1
- ISO 14064-1:2018
- Milieubarometer
- Kema; emissieberekening afval
- BAM CO₂ calculator
- CE Delft milieu kentallen van verpakkingen
- VDI - Analyse Scope 3 'CO₂ emissies' versie 2.3 november 2019

4.3 Grondslag van de analyse

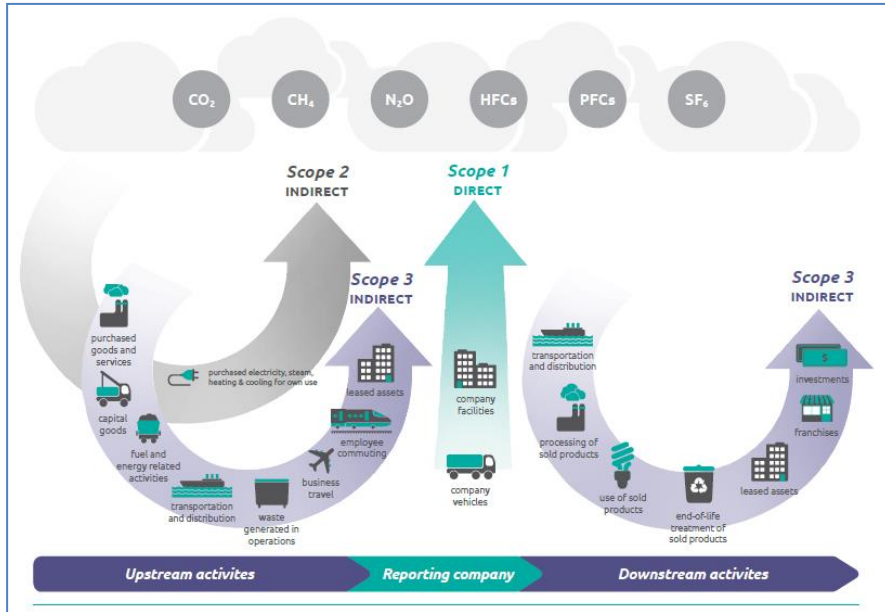
Op basis van de vastgestelde operationele grenzen (boundary) zijn de CO₂-emissies voor de activiteiten van de organisatie geïdentificeerd. Bij de identificatie van emissies wordt, conform het Greenhouse Gas (GHG) Protocol, onderscheid gemaakt tussen drie bronnen van emissie (bekend als scopes) in twee categorieën: directe emissies en indirecte emissies.

Scope 1 omvat de directe emissies die veroorzaakt worden door de organisatie. Het gaat daarbij om de verbranding van brandstoffen en het zakelijk vervoer in voertuigen die eigendom zijn van of geleased worden door de organisatie.

Scope 2 omvat de indirecte emissies door opwekking van ingekochte elektriciteit, stoom of warmte;

Scope 3 omvat de overige indirecte emissies van bronnen zoals beschreven in het GHG protocol en de ISO 14067. Het zijn emissies welke als gevolg van activiteiten van Van Dorp worden uitgestoten, maar welke niet direct door de organisatie worden gecontroleerd. Voorbeelden zijn de zakelijke kilometers in privéauto's, openbaar vervoer en de zakelijke vliegreizen, woon/werkverkeer, leveranciers, elektriciteitsverbruik op projectlocaties, waterverbruik, afval en het energieverbruik van door Van Dorp ontworpen en geïnstalleerde en/of beheerde installaties.

Er zijn ketenanalyses gemaakt van het woon-werkverkeer, de afvalstromen en PCM (Phase Changing Materials) waarbij gekeken is of er CO₂ beperkende maatregelen genomen kunnen worden.

4.4 Scope 1 Directe CO₂-emissie

De directe emissie van CO₂ is gemeten en berekend als 1.972,3 ton (54,4% van het totaal)

Brandstofgebruik van het eigen wagenpark

Het grootste deel van alle emissies wordt veroorzaakt door het brandstofgebruik van het wagenpark. In totaal is er in de 1e helft van 2020 577.533 liter brandstof en 201 kg waterstof verbruikt, wat zorgt voor 1.806,2 ton CO₂.

Jaar	Aantal kentekens/passen	Aantal liter brandstof
2010	423	730.000
2011	600	1.046.521
2012	600	1.005.486
2013	679	876.452
2014	822	985.472
2015	672	946.160
2016	704	1.016.009
2017	694	1.121.474
2018 H1	680	564.008
2018	798	1.323.424
2019 H1	821	674.512
2019	827	1.304.601
2020 H1	812	577.131 201 kg waterstof 387 liter adblue

Brandstoffen

166,0 ton CO₂ van de emissie wordt veroorzaakt door het gebruik van brandstoffen, dit komt voor 99% door aardgasverbruik voor verwarming. Daarnaast worden productiegassen verbruikt voor productie activiteiten. De totale emissie van productiegassen bedraagt afgerond 0,9 ton CO₂.

4.5 Scope 2 Indirecte CO₂-emissie

De indirecte CO₂-emissie is gemeten en berekend als 4,1 ton (0,1% van het totaal)

Warmte- en Elektriciteitsgebruik

In de 1e helft van 2020 werd in totaal 757.188 kWh gebruikt voor elektraverbruik in kantoren en apparatuur en voor het opladen van het wagenpark. Voor het wagenpark werd inmiddels al 140.110 kWh aan stroom geladen op zowel eigen als publieke locaties en locaties van derden, een verdubbeling ten opzichte van het verbruik in 2019. Daarnaast werd 115 GJ aan warmte gebruikt voor verwarming van het pand in Almere.

Conform de voorwaarden van de CO₂ prestatieladder versie 3.1 beschikt Van Dorp Installatiebedrijven over de garanties van oorsprong in de 1e helft van 2020 voor het volledige verbruik op de eigen locaties en vanaf 2019 ook voor het elektraverbruik van het wagenpark. Daarom voldoet alle elektraverbruik aan de criteria voor groene stroom windenergie. Omdat groene stroom een CO₂ emissie heeft van 0 gram ten opzichte van 556 gram CO₂ per kWh voor grijze stroom is de totale emissie als gevolg van het elektraverbruik daarom voor de 1e helft van 2020 nihil. Het warmteverbruik voor de vestiging Almere veroorzaakte een emissie van 4,1 ton CO₂.

4.6 Scope 3 Indirecte overige CO₂-emissie

De overige indirecte CO₂-emissie is gemeten en berekend als 1.650,1 ton (45,5% van het totaal)

Privéauto's voor zakelijk verkeer

In de kilometeradministratie is er naast de mobiliteitsvergoeding ook een overzicht van dienstreizen.

- Mobiliteitsvergoeding; reguliere maandelijkse vergoeding op basis van km-registratie. Deze wordt al vanaf het referentiejaar 2010 meegenomen in de CO₂ Footprint.
- Dienstreizen; niet reguliere onkostenvergoeding op basis van gemaakt kilometers. Vanaf 2015 worden deze kilometers meegenomen.

Op basis van de door de salarisadministratie opgegeven gereden kilometers is berekend dat er in deze periode 100,4 ton CO₂ is geëmitteerd door privéauto's die voor zakelijk verkeer worden gebruikt.

Openbaar vervoer voor zakelijke doeleinden

In de 1e helft van 2020 hebben meerdere medewerkers zakelijke reizen met het openbaar vervoer gemaakt. De totale reisafstand was in deze periode 5.288 kilometer. Deze zakelijke reizen met het openbaar vervoer zorgen samen voor 0,2 ton CO₂.

Vliegvluchten voor zakelijke doeleinden

Er zijn door medewerkers in de 1e helft van 2020 enkele vliegvluchten gemaakt. De totale vliegafstand was in deze periode 3.548 vliegekilometers. Deze vliegvluchten zorgen samen voor 1,1 ton CO₂.

Leveranciers

Het grootste deel van de overige emissies wordt veroorzaakt door leveranciers, onderaannemers en inleners. In de 1e helft van 2020 bedroeg deze CO₂ emissie 939,3 ton CO₂.

Woonwerkverkeer

Het woonwerkverkeer van de medewerkers veroorzaakte in de 1e helft van 2020 een CO₂ emissie van 205,3 ton. In totaal reisden de medewerkers voor woonwerk verkeer circa 1.163.686 km naar de bedrijfs- of projectlocaties.

Afval

In de 1e helft van 2020 werd in totaal bijna 408 ton afval afgevoerd naar de verwerkende instanties. De afvalstromen van de vestigingen en projectlocaties zijn geïdentificeerd. Uit analyse blijkt dat 52,6% van de afvalstromen bedrijfsafval betreft, papier en karton 12,3%, bouw- en sloopafval 31,5% en 3,6% zijn de overige afvalstromen hout, kunststof, afgevoerde koelvloeistof en overig afval. Metalen werden in deze periode niet afgevoerd. Het bedrijfsafval en deels het bouw- & sloopafval wordt verbrand met elektriciteitsopwekking, de andere afvalstromen worden zo veel mogelijk gerecycled. Van de overige reststromen is de verwerking niet of niet volledig bekend. Het recycling percentage is daarmee circa 14,9% van de totale afvalstroom. De CO₂ emissie als gevolg van de afvalstromen bedraagt 352,5 ton CO₂.

Overig

De overige CO₂ emissie die halfjaarlijks wordt meegenomen in deze rapportage is onder te verdelen in het elektraverbruik op projectlocaties en het drinkwaterverbruik. Dit zorgt samen voor 51,3 ton CO₂. Bij het elektraverbruik op de projectlocatie is tevens rekening gehouden met inleners (uitzendkrachten, zzp'ers, etc.). De emissie als gevolg van het drinkwaterverbruik wordt ingeschat op 0,4 ton CO₂.

4.7 Uitsluitingen

CO₂-emissie van verbranding biomassa

Biomassa wordt niet toegepast.

4.8 Invloed van meetonauwkeurigheden en onzekerheden

- Aflees-, schrijf- en communicatiefouten kunnen niet worden uitgesloten. Echter zal het effect hiervan gering zijn omdat zulke fouten naar voren komen bij een volgende controle en/of bij de jaarlijkse eindafrekening van de energiebedrijven.
- De gegevens van het brandstofverbruik van de lease auto's zijn aangeleverd door de leasemaatschappijen en brandstofdeclaraties aangeleverd door de administratie. Het brandstofverbruik van het eigen wagenpark is inzichtelijk via de online systemen van Shell, leasebedrijven en/of aangeleverde informatie vanuit de leasebedrijven. De gegevens zijn verkregen op basis van de brandstofpassen die aan de betreffende voertuigen zijn gekoppeld. De kilometerregistratie is minder nauwkeurig aangezien niet elke berijder na het tanken de kilometerstand consequent invoert. Daarom is gekozen om op basis van de door de leasemaatschappij en Shell aangeleverde brandstofgegevens de CO₂-emissie te bepalen.
- Voertuigen uit het wagenpark mogen deels ook privé worden gebruikt. De emissie die dit veroorzaakt hoeft niet te worden toegerekend aan het bedrijf. Van Dorp heeft dit wel gedaan, het aandeel privé verbruik is deels in kaart gebracht, maar niet verwerkt in de berekening. Het privégebruik van de auto wordt ontmoedigd door het limiteren van het aantal kilometers.
- Medewerkers die hun privéauto inzetten voor zakelijke kilometers voor Van Dorp ontvangen hiervoor een vergoeding. Op basis van de door de salarisadministratie opgegeven gereden kilometers is berekend tot hoeveel CO₂-emissie dit heeft geleid.
- De meetgegevens van het aardgas- en elektriciteitsgebruik komen van de meters zoals deze door de netwerkleverancier is aangebracht en/of op afstand zijn uitgelezen. Waar nodig zijn de gegevens geëxtrapoleerd en/of berekend met behulp van graaddagen naar de juiste periode. Deze registraties worden betrouwbaar geacht. De gegevens van het elektralaadverbruik van de voertuigen zijn verkregen van de leasemaatschappijen en/of leverancier van de laadpalen. Waar het inzichtelijk was op welke locaties is geladen, is het volledige laadverbruik meegerekend, toegerekend naar de juiste emissiefactor en waar het de vestigingen van Van Dorp betreft verrekend met het elektraverbruik van de vestigingen. De grijze stroom van externe laadpalen is per de 1e helft van 2020 tevens vergroend.
- Door inkoop en administratie zijn gegevens en facturen verstrekt van alle leveranciers van gassen. Deze gegevens worden gegenereerd vanuit een geautomatiseerd systeem (Syntess) en facturen en overzichten aangeleverd door de leveranciers; deze worden betrouwbaar geacht. De leveranciers hebben over de rapportage periode opgegeven hoeveel zij per gassoort hebben geleverd. Het overzicht is uitgewerkt en de hoeveelheden zijn verwerkt in de CO₂ emissie.
- Het aantal medewerkers die bij Van Dorp inclusief de dochterbedrijven in dienst zijn, is bepaald op basis van de door de salarisadministratie verstrekte gegevens aan het eind van de periode. Deze gegevens worden gegenereerd vanuit een geautomatiseerd systeem (Afas) en worden betrouwbaar geacht.
- Medewerkers die hun privéauto inzetten voor woon-werkverkeer ontvangen hiervoor een vergoeding. Met behulp van de enquête in 2017 onder het personeel was het woon-werkverkeer in kaart gebracht. De resultaten van deze enquête zijn ook gebruikt in deze rapportage, zij zijn

gekoppeld aan de vergoedingen van de medewerkers en na extrapolatie en controle zijn de woon-werk kilometers berekend waarbij dezelfde verdeling in vervoersmobiliteiten vanuit de enquête ook voor deze periode is toegepast. Op basis van de door de salarisadministratie opgegeven vergoedingen is daarmee berekend tot hoeveel CO₂-emissie dit heeft geleid. Deze gegevens worden betrouwbaar geacht.

- De emissiefactoren voor afval zijn uitgewerkt op basis van rapportages van RVO.nl, CE Delft, BAM CO₂ calculator, milieubarometer en DNV GL. De omvang van de afvalstromen is in samenwerking met inkoop en de verwerkers in de 1^e helft van 2020 in kaart gebracht. Het aantal afvalstromen in de rapportage kon daarom worden uitgebreid en de omvang is verder toegenomen door de toename van de activiteiten en de opname van de emissiestromen van Van Galen in deze rapportage.
- De emissie van leveranciers, inleners en onderaannemers is gebaseerd op de inkoopomzet. Voor de berekening is gebruik gemaakt van de emissiefactor zoals berekend in de analyse scope 3 emissies.

4.9 CO₂-compensatie en maatschappelijke betrokkenheid

Een belangrijk kenmerk van Van Dorp is haar maatschappelijke betrokkenheid. Van Dorp heeft daarom sinds 2005 de Van Dorp foundation opgericht. De foundation zet zich in voor de armste mensen in de wereld, zowel ver weg in Afrika, als dichtbij in Nederland. Van Dorp besteedt 5% van haar winst aan de foundation.

De foundation heeft zich in eerste instantie gericht op ontwikkelingsprojecten in Uganda. Het probleem is dat de bevolking van deze regio harder groeit dan de economie. De reële groei van de economie is 2-3% en de bevolking groeit met 8- 12 %, dat betekent dat de mensen ieder jaar in ieder geval 6% armer worden. Aangezien Van Dorp als werkgever verstand heeft van de ontwikkeling van economie, is besloten om op dit probleem te focussen. Dat heeft ertoe geleid dat de foundation in 2008 met een aantal ondernemers Uganda Investment Corporation (UIC) opgericht hebben. Enkele projecten die het UIC ondersteunt zijn bijvoorbeeld het Kumi Hospital en het lokale agrarische bedrijf Kumi Hospital Agropark.

Evergreen Farm

Onder de vlag van de Van Dorp foundation wordt ook de houtplantage “Evergreen Farm” beheerd. Deze houtplantage helpt Van Dorp haar CO₂ footprint te compenseren. In 2018 werd er 26 hectare bos aangeplant, waarmee er inmiddels 76 hectare nieuw aangeplant bos is. De totale oppervlakte bestaat nu uit 185 hectare. Eén hectare bos in de tropen compenseert maar liefst 28 ton CO₂. Van Dorp verwacht dat het technisch gezien mogelijk is om al haar CO₂ op deze manier te compenseren wanneer de komende jaren verder geïnvesteerd wordt in het energieneutraal maken van de vestigingen van Van Dorp en het uitbouwen van het elektrisch vervoer (naar 80%).

Het afgelopen jaar heeft de Van Dorp foundation ongeveer € 200.000,- geschonken aan diverse projecten in Afrika en Nederland. Enkele voorbeelden zijn:

- Kumi Hospital en Kumi Farm
- De Voedselbank in o.a. Zoetermeer en Breda
- Stichting Leergeld
- Gevangenzorg Nederland
- Christelijke Hulpverleningsinstelling De Hoop
- Het vakantieoord van Stichting Bio Kinderrevalidatie in Arnhem.

5 Reductiedoelstelling periode 2019 - 2024

5.1 Doelstelling en resultaat

Van Dorp heeft een nieuw energiezorgplan voor de periode 2019 – 2024 opgesteld waarin per scope een reductiedoelstelling is geformuleerd. De onderneming doorloopt een jaarlijkse groei, waardoor een structurele verlaging van de CO₂ emissie niet mogelijk is. Als kengetal is de CO₂ emissie per medewerker (fte) bepaald. Voor de periode 2019 – 2024 is onze doelstelling een CO₂ emissie reductie te realiseren van 22,5% ten opzichte van het nieuwe referentiejaar 2018. In tabel 2 is een overzicht weergegeven van de jaarlijkse CO₂ emissies vanaf 2010 en een omrekening naar het kengetal CO₂ emissie per fte.

Deze rapportage over de 1e helft van 2020 is de 2^e jaarrapportage die gebaseerd is op het nieuwe reductieplan.

Toelichting belangrijkste wijzigingen sinds 2010:

Sinds 2015 wordt er gebruik gemaakt van de uniforme emissiefactoren op de site CO₂-emissiefactoren.nl. Vanwege verbeterd inzicht en betere registratie van de scope 3 emissies werden de emissies van het basisjaar 2010 in 2016 gecorrigeerd. Door significante wijzigingen steeg in 2017 de CO₂ emissie per FTE, veroorzaakt door de toename van de emissie van de mobiliteit eigen wagenpark, de groei van de werkzaamheden en de sterke stijging in scope 3 door verbetering van de brondata voor inkoop leveranciers, woonwerk verkeer en de afvalstromen, waarvan de analyses en verbeteracties in 2018 doorliepen. Door dit voortschrijdend inzicht en de verbeterde kwaliteit van de afvalstroomregistratie bleek dat een significant deel van het project afvalstromen in voorgaande rapportages niet was opgenomen in de aangeleverde brondata van leveranciers.

In december 2018 werd daarom een review op de CO₂ reductiedoelstellingen uitgevoerd voor het volledige inzicht in de verbeteracties sinds april 2017 en om de relevante trends in omzet, FTE en CO₂ emissie inzichtelijk te krijgen. Uit deze review bleek dat de bepaling van de voortgang van reductiedoelstellingen op basis van alleen de normalisatiefactor CO₂ emissie/FTE geen juist beeld meer geeft van de werkelijkheid. Dit wordt veroorzaakt door de verbeterde productiviteit (omzet/FTE). Naast de verbeterlagen is ook dit effect niet eerder meegenomen in de huidige reductiedoelstellingen, de werkelijke reductie ten opzichte van het herberekende basisjaar 2010 bleek daarom groter dan berekend. Door de significante wijzigingen sinds 2016, de verbeterde registratie van energiestromen (emissie inventaris, de gestegen productiviteit en de uitbreiding van de boundary met Van Galen per 2019 was een goede vergelijking met voorgaande periodes tot en met 2018 nog zeer beperkt mogelijk.

Daarom werd voor de periode 2019 t/m 2024 een nieuw reductieplan opgesteld, gebaseerd op de nieuwe organisatie Van Dorp Installatiebedrijven inclusief Van Galen klimaattechniek. De uitgangspunten van het milieubeleid gelden als basis voor het nieuwe reductieplan. De voortgang van de nieuwe reductiedoelstellingen wordt bepaald op basis van het nieuwe referentiejaar 2018. In deze rapportage is nog geen vergelijking gemaakt, vanwege het korte tijdsbestek en het ontbreken van halfjaar cijfers op basis van de nieuwe organisatie.

Wijzigingen in de organisatie

In de 1e helft van 2020 daalde het personeelsbestand van Van Dorp/ Van Galen inclusief inleen met ruim 12 FTE. De CO₂ emissie in de 1^e helft van 2020 was 3.626,5 ton CO₂. Gerelateerd aan het aantal FTE was de CO₂ emissie over de 1^e helft van 2020 2,95 ton/FTE. Als gevolg van de uitvoering van de maatregelen en de effecten van COVID-19 was de totale CO₂ emissie van de eigen organisatie (scope 1, 2 en 3 zakelijk vervoer) in de eerste helft van 2020 ruim 14% lager ten opzichte van de zelfde periode in 2019. Op geplande maatregelen werden opnieuw duidelijke vorderingen gemaakt, bijvoorbeeld: verbouwingen en verduurzaming van locaties gingen door en het aantal volledig elektrische of hybride

voertuigen steeg opnieuw en het elektraverbruik als gevolg van het laden van voertuigen verdrievoudigde ten opzichte van de 1^e helft van 2019. In scope 3 daalde de emissie door minder ingekochte goederen en diensten (hier is sprake van seizoeneffecten) en een beperkte afname van de afvalstromen ten opzichte van 2019 totaal. De CO₂ emissie per kg afval daalde verder, maar wordt beoordeeld op jaar omvang.

Tabel 2 CO₂ emissie 2020 H1 per fte en behaalde reductie t.o.v. 2018

	FTE	CO ₂ emissie (totaal in ton)	CO ₂ emissie (per fte + inleen)	Behaalde reductie t.o.v. 2018	Reductiedoelstelling 2019 - 2024
Scope 1		1.972,3	1,60 ton		24,0%
Scope 2		4,1	0,0 ton		2,0%
Scope 3		1.650,1	1,34 ton		22,5%
Totaal 2020 H1	1231	3.626,5	2,95 ton		22,5%
Totaal 2019	1243	8.097,4	6,51 ton	1,8%	22,5%
Totaal 2018 incl. Van Galen	1195	7.932,2	6,64 ton	7,2%	19,0%
Totaal 2018	1026	6.574,7	6,41 ton	9,0%	19,0%
Totaal 2017	945	6.448,6	6,76 ton	4,0%	19,0%
Totaal 2016	957	5.572	5,82 ton	17,3%	19,0%
Totaal 2010 gecorrigeerd	691	4.865	7,04 ton		
Totaal 2015	885	4.248	4,80 ton	15,3%	16,7%
Totaal 2014	930	4.261	4,58 ton	19,2%	16,7%
Totaal 2013	906	3.970	4,38 ton	22,7%	16,7%
Totaal 2012	836	4.346	5,20 ton	8,3%	16,7%
Totaal 2011	866	5.045	5,83 ton	-2,8%	16,7%
Totaal 2010	675	3.825	5,67 ton		

Naast vergelijking op basis van FTE wordt vanaf 2019 ook de trend op basis van omzet gepubliceerd in de rapportages over de volledige jaar periodes.

Voortgang duurzame projecten:

In de 1^e helft van 2020 werden verschillende nieuwe duurzame projecten gestart. In totaal werden 48 projecten gerealiseerd of in uitvoering waarbij Van Dorp middels ontwerp, realisatie en onderhoud energie- & CO₂ reductie realiseerde voor klanten en inzicht in en invloed had op het energieverbruik voor en na realisatie. In de 1^e helft van 2020 werd in projecten in totaal 19.195 GJ aan energiebesparing van verschillende energiestromen gerealiseerd, waarmee in de keten in de eerste helft van 2020 **1.339 ton CO₂** werd bereikt.

In lijn met de vastgelegde reductiedoelstellingen voor scope 3 in het nieuwe energiezorgplan 2019-2024 worden de reducties in de keten voornamelijk gerealiseerd middels het verlagen van de gemiddelde CO₂-emissie per ton afval, het verlagen van de CO₂ emissie van ingekochte goederen en diensten, het realiseren van PCM projecten en energiebesparing bij klanten. De totale doelstelling in scope 3 is gekwantificeerd op 717,1 ton CO₂ in scope 3. Ook in de 1^e helft van 2020 werd voortgang bereikt: De CO₂ emissie per kg afval daalde verder (beoordeling op jaarbasis) en met de 48 nieuwe projecten werd opnieuw een reductie gerealiseerd van 1.339 ton CO₂.

Voor verdere informatie over de nieuwe projecten is een korte beschrijving opgenomen in paragraaf 5.4.

5.2 Al genomen reductiemaatregelen in voorgaande periodes

Om invulling te geven aan de reductiedoelstellingen sinds 2010 zijn inmiddels een aanzienlijk aantal maatregelen genomen;

- Sinds 2014 beschikt van Dorp over een gecertificeerd milieumanagementsysteem volgens ISO 14001 en in 2018 geactualiseerd naar de ISO 14001:2015 norm.
- Al in januari 2012 is Van Dorp overgestapt op groene energie. De groene stroom wordt opgewekt m.b.v. 100% windenergie van Nederlandse oorsprong. Het groene gas is 'bosgecompenseerd' gas, d.w.z. gecompenseerd d.m.v. de bescherming, verwerving en aanplant van nieuwe bosgebieden. Naar aanleiding van de maatschappelijke discussies over echte groene stroom wordt periodiek alle bewijsvoering gecontroleerd en beschikt de organisatie over voldoende garanties van oorsprong van echte groene stroom, waarbij sinds 2019 ook het laden van het wagenpark volledig wordt meegenomen.
- Bij het vervangen van het wagenpark wordt er gewerkt met het volgende principe; elektrisch, hybride, aardgas, label A (in die volgorde). 4% van het wagenpark was in deze periode een voertuig met volledig elektrische aandrijving. Sinds november 2017 is de nieuwe mobiliteitsregeling ingevoerd, waarbij wordt gestreefd medewerkers te stimuleren gebruik te maken van de mobiliteitsvergoeding en het elektrisch rijden te stimuleren.
- Via nieuwsbrieven en toolboxmeetings wordt steeds met de medewerkers gecommuniceerd over energieverbruik, brandstofverbruik en milieubelasting, o.a. de toolbox; 'Het nieuwe rijden' en 'Energie en CO₂'.
- De digitale enquête onder de medewerkers om het inzicht in woon-werkverkeer te vergroten werd in 2017 uitgevoerd.
- Er zijn en worden energie audits/ energiescans uitgevoerd om het energieverbruik in de panden en de energiebesparende mogelijkheden te inventariseren en uit te voeren ter voorbereiding/ uitvoering van het vastgoedplan.
- Voor het efficiënter inplannen van storing- en servicebezoeken, zijn er beeldschermen op diverse TB afdelingen gemonteerd waardoor snel en eenvoudig, de dichtstbijzijnde monteur te lokaliseren is.
- Door een aantal technische innovaties kunnen we al gedeeltelijk het aantal monteursritten tot een minimum beperken. Ook worden op grote projectlocaties en in binnensteden in Leiden en Utrecht elektrische bakfietsen ingezet. In het kader van deze innovaties werden Van Dorp Installatiebedrijven vestiging Zoetermeer en Leiden in 2017 winnaar voor de MobiliteitsAward Haaglanden en Rijnland in de categorie Logistiek. De acties binnen dit programma worden verder doorgezet naar alle vestigingen.
- In totaal 85 duurzame projecten waren 2019 al in uitvoering en/of afgerond waarbij Van Dorp in samenwerking met de ketenpartners de verduurzaming van panden bij klanten vorm heeft gegeven. Voor meer informatie wordt verwezen naar onze referenties en de nieuwsitems op de website. Deze resultaten en de positieve impact voor de scope 3 emissies van Van Dorp zijn niet meegenomen in de berekeningen.
- Voor inzicht in de keten voor energiereductie mogelijkheden in klimaatinstallaties, reducties in gebruik/verbruik van koudemiddelen in relatie tot de voordelen van PCM is de ketenanalyse PCM uitgevoerd. Op basis van de resultaten van de ketenanalyse PCM zijn maatregelen geformuleerd en gecommuniceerd. Activiteiten zijn in uitvoering.

5.3 Te nemen maatregelen

Voor een verdere reductie van de eigen CO₂ emissie worden ook in de komende periodes de volgende maatregelen vervolgd zoals inhoudelijk beschreven in ons nieuwe energiezorgplan 2019-2024:

- Verduurzaming van de eigen panden. In 2018 is gestart met de 1^e verduurzaming van de eigen panden onder verantwoordelijkheid van Van Dorp Vastgoed. Van Dorp wil in 2023 voor al haar vestigingen een energiesituatie van 100% nul-op-de-meter realiseren.

- Verduurzaming van de mobiliteit/ wagenpark door aanpassing autobeleid en maatregelen:
 - Stimuleren van elektrisch rijden voor de gele kentekens (niet nog voor grijze kentekens, gele bussen, en auto's met geel kenteken van service technici). In november 2017 zijn de leasebudgetten bij elektrisch rijden verhoogd, is Van Dorp gestopt met inzet van nieuwe dieselauto's en is gratis laden op de zaak mogelijk gemaakt. Eind 2024 wil Van Dorp Installatiebedrijven haar wagenpark van geel kenteken voertuigen volledig verduurzaamd hebben. Inmiddels zijn er eind 2019 ook 5 waterstof auto's aangeschaft.
 - Voertuig volg systeem:
In 2019 komt een nieuw voertuig volg systeem in de grijze kentekens en poolauto's. De grijze kentekens (bussen en geel gekleurde foto's) omvatten circa 500 voertuigen van de totale vloot (circa 800).
 - Reductie leasemaatschappijen:
In 2018 is gestart met een tender voor de selectie van een nieuwe leasemaatschappij. De bedoeling is dat we van 11 leasemaatschappijen reduceren naar één leasemaatschappij. Dit geldt in eerste instantie alleen voor de nieuwe voertuigen. Daarnaast zullen in de loop van 2019 alle brandstof contracten bij de nieuwe leasemaatschappij onder gebracht worden. Dit vereenvoudigt de rapportage en verhoogt het inzicht in het brandstofverbruik per km. De data van het voertuig volgsysteem zal gecombineerd worden met de tankgegevens waardoor aanvullend inzicht ontstaat in het rijgedrag.

- Verduurzamen van de operationele activiteiten door:
 - Operational excellence:
De efficiëntie en effectiviteit van de dienstverlening van alle bedrijfsonderdelen wordt verbeterd door werkprocessen en informatiestromen duidelijk, uniform en efficiënt in te richten.
 - Vita connect
Vita connect is een platform dat alle data uit verschillende bronnen samenbrengt in een helder, real-time overzicht. Het platform automatiseert en helpt ons operational excellence te realiseren.
 - Project CO₂ reductieplan
Voor alle projecten met gunningsvoordeel volgens de CO₂ prestatieladder wordt standaard in samenwerking met de ketenpartners een globale footprint inclusief een CO₂ reductieplan voor het project opgesteld en de resultaten gecommuniceerd. (algemene normen doorlopend van toepassing)
 - In Rotterdam Centrum is onze Cityhub gestart. De Cityhub geeft ons de mogelijkheid om ons werk in het centrum van Rotterdam op een andere manier in te richten en te experimenteren met innovatieve duurzame mobiliteit. Hierbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de faciliteiten die de stad te bieden heeft en stappen we af van het traditionele idee dat de monteur vanuit huis naar de vestiging rijdt om materialen op te halen en vervolgens een groot deel van de dag in de auto zit om naar klanten te rijden.

Daarnaast is er doorlopend blijvende aandacht voor het energieverbruik, het brandstofverbruik en de milieubelasting van Van Dorp d.m.v. publicaties, toolboxes, nieuwsbrieven en het bespreken hiervan in management- en directievergaderingen.

5.4 Projecten, projecten met gunningsvoordeel en initiatieven

In de 1^e helft van 2020 werden geen opdrachten voor projecten met gunningsvoordeel ontvangen of gestart. Wel werden dus 48 mooie duurzame projecten gestart. Enkele aansprekende voorbeelden zijn:

- het design en build project voor de nieuwbouw van het sportcomplex in Hellevoetsluis (All electric lage temperatuur verwarming, duurzame koeling, eigen opwek met zonnepanelen en duurzame waterzuivering volledig ondersteund met een zeer uitgebreid gebouwbeheersysteem
- de realisatie van sport- en zwem-accommodatie de Swaneburg in Coevorden, de nieuwbouw die volledig met aardwarmte zal worden verwarmd.

Initiatieven

Van Dorp Installaties heeft samen met een tiental bedrijven en kennisinstellingen het initiatief genomen om een schaalbaar waterstofsysteem te ontwikkelen. **GR**een **O**xxygen, **H**ydrogen and **W**asteheat (GROHW), zoals het Deventer initiatief heet, is een blauwdruk: een schaalbaar ontwerp dat ook toepasbaar is in andere industriegebieden in combinatie met wind en zonneparken. Het waterstofsysteem bestaat uit een installatie (elektrolyzer) die door middel van duurzame elektriciteit waterstof en zuurstof produceert, waarbij een deel van de elektrische energie als restwarmte vrijkomt. In GROHW zullen naast de waterstof ook de vrijkomende zuurstof en restwarmte worden gebruikt. De decentraal opgewekte groene waterstof kan lokaal worden benut door industrie, mobiliteit en gebouwde omgeving. Daarmee gaat er nauwelijks energie verloren. Voor meer informatie over dit initiatief: www.grohw.nl en op de website van Van Dorp: <https://vandorp.eu/>

